

Nr 89.

Av herrar **Bergh** och **Velander**, med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen.

Vid beräkning av skattskyldigs skattepliktiga inkomst må från brutto-intäkten göras avdrag för räntan å hela den skattskyldiges gäld. Enligt särskild regel skall gälden därvid i allmänhet fördelas å förvärvskällorna med hänsyn till beloppet av det lånade kapital, som nedlagts i förvärvskällan eller använts för dess drift. Räntebeloppet anses utgöra särskild omkostnad för förvärvskällan.

Bestämmelserna om rätt till avdrag för gälldränta gälla även för statens del, i den mån staten beskattas kommunalt. Bestämmelserna få därvid sin huvudsakliga betydelse i fråga om statens kraftverksrörelse. Vattenfallsstyrelsen förvaltar statens kraftverk och kanalverk samt vissa staten tillhöriga fastigheter, främst av annan fastighets natur. Kanalverken äro såsom statens kommunikationsverk undantagna från kommunal inkomstbeskattning. Kraftverken redovisas i vattenfallsstyrelsens deklARATIONER såsom en förvärvskälla, alltsedan de olika kraftverken år 1938 förenats genom en s. k. stamlinje.

Enligt en av 1944 års skattesakkunniga i deras betänkande med förslag angående vissa spörsmål på den allmänna kommunalbeskattningens område (SOU 1945: 35) framlagd redogörelse upptages i vattenfallsstyrelsens deklARATIONER såsom skuld det totala beloppet av vad staten tillskjutit för anskaffande av de anläggningar, som hänföras till kraftverksrörelsen, med undantag av ett belopp på 20 milj. kronor. I deklARATIONEN verkställes avdrag å denna gäld efter medelräntefoten under beskattningsåret för den fonderade statsskulden. Överskottet å den av vattenfallsstyrelsen bedrivna verksamheten gottskrives i räkenskaperna statsverket. I de fall överskottet för ett år överstiger den för året beräknade räntan å den bokförda skulden nedskrives icke skulden. Amortering å skulden förekommer sålunda icke i räkenskaperna.

Den av vattenfallsstyrelsen tillämpade principen för beräkning av gälldräntan har godkänts av regeringsrätten (jfr R. 1928 Fi. 290).

Grundprincipen vid den kommunala beskattningen av staten beträffande dess inkomst från viss förvärvsverksamhet bör vara att staten, i de fall den uppträder som konkurrent till enskilda företagare, skall få vidkännas kommunalskatt efter i huvudsak samma grunder som de enskilda. Kommunerna böra icke komma i ett sämre läge, om en förvärvskälla är i statens hand än om den är i enskild ägo. Får staten åtnjuta särskilda förmåner vid kommunalbeskattningen, innebär detta nämligen att en del kommuners skatt-

skyldiga få lämna speciella bidrag efter proportionell grund till den statliga förvärvsverksamheten inom kommunerna. De redovisade resultaten av driften härröra då delvis från dessa bidrag och äro icke ett rättvisande uttryck för utfallet av verksamheten.

Då staten uppträder såsom konkurrent till enskilda företag, intar den i visst avseende en särställning. Staten kan nämligen genom sina kreditmöjligheter bedriva verksamheten med i huvudsak lånat kapital, medan privata företagare regelmässigt måste göra ganska betydande insatser av eget kapital för att kunna driva sina företag. Enligt en utredning av 1944 års skattesakkunniga uppgick det främmande kapitalet inom de privata elektricitets- och kraftverksföretagen åren 1942 och 1943 till i genomsnitt något över hälften av tillgångarnas värde. Det främmande kapital, varå ränta utgick, utgjorde i genomsnitt 38 %. Till jämförelse kan nämnas att den skuldsättning, varå gäldränta beräknats för statens vattenfallsverk, för nämnda år uppgick till mer än 90 % av tillgångarnas värde. Det är med hänsyn härtill uppenbart att det kommunala skatteunderlaget för vattenfallsstyrelsen blir avsevärt lägre än om motsvarande rörelse bedrivs av enskilda företagare. De kommuner där kraftverksrörelse drives av staten försättas alltså i en ogynnsam ställning, samtidigt som staten i sin egenskap av företagare erhåller en otillbörlig förmån på bekostnad av ifrågavarande kommuners invånare.

1944 års skattesakkunniga föreslago i sitt betänkande att gäldräntan skulle maximeras för statens del. De sakkunniga syftade till att i princip försätta staten såsom företagare i samma läge som privata företagare med motsvarande förvärvsverksamhet. Då det icke ansågs lämpligt att fördela hela statsskulden å statens olika tillgångar med hänsyn till dessas värde, ansågo sig de sakkunniga icke böra förordna någon ändring av den beräkningsgrund, som t. ex. vattenfallsstyrelsen tillämpade i sin deklaration för fastställande av den å statens kraftverk belöpande gälden. Avdrag för gäldränta å detta belopp borde emellertid få ske med högst 1,5 å 2 % av tillgångarnas värde. De sakkunniga hade kommit fram till nämnda räntesatser genom en jämförelse mellan det främmande kapitalets relativa storlek i å ena sidan enskilda och å andra sidan statens kraftverksföretag. För sin del förordade de sakkunniga en maximering till 2 %, varigenom staten i varje fall icke ansågs komma i ett sämre läge än enskilda företagare.

För vår del anse vi starka skäl tala för den av de sakkunniga föreslagna ordningen. Det ter sig för oss otillfredsställande att den kommunala beskattningsrätten i realiteten skall inskränkas i de fall staten förlägger viss verksamhet till en kommun. Vad kraftverksrörelsen angår har denna en mycket stor betydelse för Norrland, där skatteunderlaget i allmänhet är lägre än för riket i övrigt. Det förefaller oss särskilt otillfredsställande att just de dåligt lottade norrlandskommunerna skola försättas i ett sämre läge genom att staten omhänderhar en viss verksamhet. Vi vilja enträget förordna

en ändring på denna punkt i överensstämmelse med vad 1944 års skatte-sakkunniga föreslagit.

Under åberopande av vad här anförts anhålla vi,
att riksdagen för sin del måtte antaga följande

FÖRSLAG

till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 22 § 1 mom., 25 § 1 mom. och
29 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928
skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

22 §

1 mom. Från bruttointäkten — — av fastigheten;
ränta å lånat, i fastigheten nedlagt eller för dess
drift använt kapital, dock, såvitt angår av staten ägd eller
nyttjad fastighet, med högst två procent av det bokförda
värdet av de i förvärvskällan nedlagda tillgångarna;

speciella skatter — — — det allmänna.

Har skog — — — tidigare medgivits.

Har växande — — — gällande ingångsvärde.

Hemmavarande barn — — — tillhöra arbetsper-
sonalen.

Har sambruksförening — — — nämnda gottgö-
relse.

25 §

1 mom. Från bruttointäkten — — — till fastigheten;
ränta å lånat, i fastigheten nedlagt kapital, dock,
såvitt angår av staten ägd eller nyttjad fastighet, med högst
två procent av det bokförda värdet av de i förvärvskällan
nedlagda tillgångarna.

Medlem av — — — som icke äro att anse såsom
kapitaltillskott.

Har bostadsförening — — — såsom kapitaltill-
skott..

29 §

1 mom. Från bruttointäkten — — — deras tillgodogörande;
ränta å lånat kapital, som nedlagts i rörelsen, så
ock å gäld, som den skattskyldige ådragit sig för sin utbild-
ning för rörelsen, dock, såvitt angår av staten utövad rö-
relse, med högst två procent av det bokförda värdet av de i
förvärvskällan nedlagda tillgångarna;

kostnad för — — — till kapitalförlust.

Stockholm den 20 januari 1951.

Ragn. Bergh.

Gustaf Velander.